

S EUREM, NEBO BEZ EURA. ČESKO ŘEŠÍ DILEMA, JAK MÍT V UNII VLIV

FRANCOUZI CHYSTAJÍ DALŠÍ EVROPSKOU INTEGRACI A NĚMCI SE NEJSPIŠ PŘIDAJÍ. HROZÍ ČECHŮM, ŽE BEZ RYCHLÉHO PŘIJETÍ EURA ZTRATÍ VLIV I NA OTÁZKY, KTERÉ JSOU V JEJICH ŽIVOTNÍM ZÁJMU?

Ondřej Houska

ondrej.houska@economia.cz

Evropský superstát, to ani náhodou, varuje před blížícími se volbami část českých politiků. Evropská unie nás prý pohltí. Je tu ale i druhý pohled, stejně vyhrocený: Česko se na jakékoli další integraci rozhodně podílet musí, jinak se ocitne někde na okraji. „Kdo nesedí u stolu, je v menu,“ shrnuje toto varování okřídlené přísloví.

Mezi zastánci dvou krajních pohledů se žádný smysluplný dialog dosud nekonal, nastává ale doba, kdy může být něco takového nutné. Češi budou muset jasně říct, jakou Evropskou unii chtějí a jakou by v ní chtěli hrát roli. Jen s frázemi si už nevystačí.

„Končí doba, kdy se Evropská unie neustále věnovala výhradně boji s krizí. Teď se bude řešit, jak by měla vypadat zhruba za čtyři až pět let,“ prohlašuje Barbara Lippertová, ředitelka výzkumu v Německém institutu pro mezinárodní a bezpečnostní záležitosti.

V reakci na chystaný odchod Velké Británie z evropského svazku připravují zastánci unie posílení integrace, které má vést k tomu, aby se společenství stalo akceschopnějším. A aby získalo větší podporu svých občanů. „Je tu jednoznačný impuls pro další integraci. Macronův program je jasně zaměřený na prohloubení evropské integrace,“ zmiňuje Francouz Martin Michelot z pražského výzkumného centra Europeum nového francouzského prezidenta Emmanuela Macrona. Ten je hlavním propagátorem dalšího sjednocování zemí unie.

Kdo se ohlédne za Čechy

Jak ale bude tato integrace vypadat? A nebudou z ní vyloučeny země, jako je Česko, které nejsou v eurozóně? Macron opakuje, že blok států platících eurem je pro něj jednoznačnou prioritou.

Evropští politici mluví o tom, že další sjednocování musí být otevřené všem. To je jasně například při plánech na posílení společné evropské obrany, do kterých se státy s vlastní měnou mohou bez problémů zapojit. A Praha chce být u toho.

Složitější to ale je s eurozónou. Česko má už od svého vstupu do unie povinnost euro přijmout, ale v praxi může toto rozhodnutí neustále odsouvat. Rada analytiků varuje, že takový postoj by do budoucna mohl být nebezpečný: „Je úplně jasné, že určitá část Evropy bude chtít jít dopředu rychleji a nebude se ohlížet na státy, které rovnou říkají, že nic takového nechtějí,“ tvrdí Michal Kořan, zástupce ředitele pražské pobočky Aspen Institute.

Macron v souhlasu s názory řady renomovaných ekonomů tvrdí, že eurozóna potřebuje posílit, aby mohla úspěšně fungovat a nebyla zranitelná v okamžiku, kdy udeří další krize. Přeje si například vznik velkého společného rozpočtu pro eurozónu. S tím ale bude jen těžko souhlasit Německo, zvláště po nedávných volbách.

Němci se ale na druhou stranu netají tím, že Francii vyjdou vstříc aspoň částečně – pokud Macron pohne se stagnující francouzskou ekonomikou. A Macron to velmi dobře ví. Proto se rychle pustil do reformy a zavedl už například výrazné změny trhu práce,

kteří mají snížit nezaměstnanost a zrychlit hospodářský růst. Další podobné kroky mají brzy následovat. „Vidíme, že Francie se chystá splnit své domácí úkoly, jak trochu arogantně říkáme. Pak je možné bavit se o změnách na evropské rovině,“ říká k tomu Barbara Lippertová.

Vliv? Když máte argumenty

Znalci fungování Evropské unie dodávají, že pokud se dohodnou Němci a Francouzi, obvykle následuje shoda všech ostatních zemí svazku. Ne proto, že by Německo a Francie něco diktovaly, ale proto, že reprezentují odlišné pohledy – zjednodušeně řečeno evropský sever a jih. „Když se pohnou tyto dvě země, může pak celý proces jít velmi rychle,“ předpovídá dlouholetý bruselský diplomat.

Výsledek bude jako vždycky kompromisem. Své zájmy si budou hlídat i menší země eurozóny, ať už je to Finsko, nebo třeba Slovensko. Bývalý slovenský ministr financí Ivan Mikloš minulý měsíc na konferenci v Praze shrnul, jak mohou i menší státy uplatnit svůj vliv: „Musíte mít argumenty, a ne dělat teatrální gesta.“ Země jako Slovensko či Česko musí podle Mikloše být tam, kde je centrum unie, tedy v eurozóně.

Po odchodu Británie bude vlastní měnou platit jen osm ze 27 členských zemí unie. Státy eurozóny budou dohromady představovat zhruba 85 procent hrubého domácího produktu svazku. Pokud budou jednotné, mají podle pravidel dostatečnou sílu na to, aby prosadily řadu změn ve fungování unie. „Česku přece jde v první řadě o volný pohyb a o ekonomickou spolupráci, to jsou naše zásadní zájmy. I toto ale bude čím dál víc určováno v rámci eurozóny a Češi, na rozdíl od Slováků, na těchto jednáních sedět nebudou,“ upozorňuje Tomáš Weiss, vedoucí katedry evropských studií FSV UK. A dodává, že „pokud nechceme vstoupit do eurozóny, tak by měli politici vysvětlit, jakým jiným způsobem chtějí hájit české zájmy z periferie, kam se budeme postupně stále víc dostávat“.

Má na to eurozóna?

Český velvyslanec při Evropské unii Martin Povejšil vnímá, že mnozí mluví o tom, že se formuje vícerychlostní Evropa, v rámci níž se ne všechny země budou podílet na všech společných iniciativách. Podle něj by to ale pro Česko nepředstavovalo žádné nebezpečí: „Pokud tady bude vícerychlostní Evropa, tedy že některé země budou spolupracovat v oblasti obrany a úplně jiné zase třeba v oblasti daně z finančních transakcí, tak to podle mě není problém. Ale zásadní problém pro nás může být dvouřychlostní Evropa. Ta by nastala, pokud by uvnitř unie vzniklo jádro, které si vytvoří své vlastní instituce, a potom nějaká oddělená periferie.“ Podle Povejšila by to „mohlo zásadně limitovat možnosti České republiky podílet se na podstatných částech evropské integrace, například na vnitřním trhu“.

Eurozóna – pokud by byla oním jádrem – by mohla v takovém případě vnitřní trh přepsat podle libosti. A například ztížit podmínky pro chudší země, jako je Česko, které bohatším státům konkurují i svou levnou pracovní silou.

Otázkou ale je, jestli eurozóna takovým jádrem, které se stane skutečným centrem unie, vůbec může

Jak dál s Evropou
Pokračujeme dál ve spolupráci, vyzývá německá kancléřka Angela Merkelová.
Foto: Reuters

Inzerce

OPŘETE SE O SILNÉHO PARTNERA

Nabízíme komplexní služby v oblasti financování strojů a zařízení včetně dotační podpory a pojištění se širokým rozsahem pojistného krytí

VÝHODNÉ FINANCOVÁNÍ S PODPOROU

- **Dotační programy** Evropské investiční banky a Rozvojové banky Rady Evropy
- **Snížení roční úrokové sazby**
- **Bez dodatečné administrativy** a jednání s bankami

NA PARTNERSTVÍ ZÁLEŽÍ

SOCIETE GENERALE
Equipment Finance